

Obehörighetsförklaring av biskop.

Beslut meddelat 2000-07-31
Dnr AN 2000-02

PARTER

ANMÄLANDE

D och E

MOTPART

Biskopen

SAKEN

Obehörighetsförklaring av biskop.

ANSVARSNÄMNDENS BESLUT

Nämnden lämnar anmälan utan bifall.

ANMÄLAN

D och E har i anmälan mot biskopen, under åberopande av 32 kap. 7 § kyrkolagen, uppgett att biskopen gjort sig skyldig till uttalanden som strider mot Svenska kyrkans tro, liv och lära. Deras anmälan får anses innefatta en begäran att biskopen skall förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Anmälan inkom den 24 november 1999 till Ansvarsnämnden för biskopar och överlämnades i enlighet med kyrkoordningens övergångsbestämmelser till Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar.

UTREDNINGEN I ANSVARNÄMNDEN

D och E har anfört sammanfattningsvis följande. Biskopen har vid en offentligt utlyst träff torsdagen den 7 oktober 1999 avvikit från Svenska kyrkans tro, liv och lära. Så har skett genom vilseledande undervisning angående Guds namn samt angående Jesu död och uppståndelse som sann Gud och sann människa. Guds namn: Biskopen använde sig av en liknelse från den islamiska mystiken sufism i samband med talet om namnet på Gud. Enligt biskopen betydde liknelsen att Gud har 100 namn, att 99 av namnen känner alla men det hundrade känner endast man själv till, dvs. det är ens eget namn på Gud. Jesu död och uppståndelse: På en fråga om biskopen bekände Jesu död och uppståndelse som sann Gud och sann människa, svarade han med att hänvisa till Paulus liknelse om kornet som läggs i jorden och dör. Enligt biskopen var innebörden av denna liknelse att Paulus inte hade några ord eller någon beskrivning av Jesu död och uppståndelse. När en person ur auditoriet sa att tron på Jesus som sann Gud och sann människa är en grundpelare i den kristna tron, svarade biskopen markerande "tror du" och menade därmed att man inte ska kräva att andra ska tro likadant.

Biskopen har yttrat sig över anmälan och anfört i huvudsak följande. Han har inte övergett Svenska kyrkans lära och har enligt eget förstånd inte brutit de löften han avgivit vid sin vigning till präst och till biskop. Guds namn: Användandet av den muslimska bilden av Guds 99 namn skedde för att framhålla den erfarenhet vi kristna har gemensam med muslimer, nämligen att Guds outgrundlighet är en del av vår gudsbild. Att namnet Jesus skulle ha utplånat hemligheten med Guds väsen anser han vara en felaktig ståndpunkt. Det är klassiskt att skilja på Guds väsen, som förblir outgrundligt och utsägligt för oss, och Guds verk som blivit uppenbarade för oss. Jesus är givetvis för varje kristen Guds främsta verk, Gud själv i mänsklig gestalt. Detta innebär emellertid inte att Guds outgrundlighet, "Guds hundrade namn", inte består. Jesu död och uppståndelse: Han försökte i sitt föredrag att gå i dialog med åhörarna och få dem att något betvivla det mänskliga språkets förmåga att förklara mysteriets djupaste innebörd. Vilka ord vi än använder måste de relativiseras. Därför hänvisade han till Paulus ord i 1 Kor. 15 som ju är äldre än evangelietraditionerna. Bakom den lilla

dialogen, som han inte riktigt känner igen, ligger ett försök att förmå åhörarna att förstå att vi alla använder orden på vårt eget sätt. Om någon funnit att vissa ord täcker den egna bekännelsen, så är det inte säkert att samma bekännelse hos en annan människa ryms i samma formuleringar. "Sann Gud och sann människa" är inte en slutgiltig och fullständig förklaring av vem Jesus är som ska avhålla oss från att själva tänka vidare och söka också nya ord för vem Jesus är. Han ser det som en pastoral uppgift att få människor att ifrågasätta sin egen trosposition, om de menar sig vara färdiga och framme på trons väg.

SKÄL FÖR ANSVARSNÄMNDENS BESLUT

Ansvarsnämnden har, enligt 10 kap. 8 § kyrkoordningen, att pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Av 30 kap. 4 § kyrkoordningen följer att en biskop som övergett Svenska kyrkans lära skall förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Bestämmelsen hade tidigare sin motsvarighet i den numera upphävda kyrkolagen.

Svenska kyrkans lära formuleras genom den teologiska reflektionen över vad tron och bekännelsen innebär. Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och försöka klargöra dess innebörd. Läran uttrycks i trosbekännelser, i skrifter från kyrkans historia, i gudstjänstböcker och andra nutida dokument som kyrkan har bejakat (ur inledningen till 1 kap. kyrkoordningen).

Enligt vad som framkommit har biskopen använt sig av en muslimsk liknelse om Guds 99 namn för att framhålla en erfarenhet vi kristna har gemensam med muslimer, nämligen att Gud är outgrundlig. Syftet har således inte varit att förkunna någon annan lära än Svenska kyrkans eller på något sätt missbruka Guds namn, utan att just betona Guds outgrundlighet. Att på detta sätt försöka ge en bild av Guds outgrundliga väsen innebär enligt Ansvarsnämndens uppfattning inte ett övergivande av Svenska kyrkans lära.

I ärendet är vidare utrett att biskopen försökt förmå åhörarna att förstå att alla använder orden på sitt eget sätt. Samma bekännelseinnehåll kan ta sig uttryck på olika sätt hos olika människor. Ingen kan därför hävda att just hans eller hennes verbalisering av tron på uppståndelsen eller på Jesu sanna gudom och mänsklighet är den enda rätta. Detta sätt att uttrycka sig står, enligt Ansvarsnämndens mening, i samklang med den syn som kommer till uttryck i Svenska kyrkans grundläggande dokument avseende tro, bekännelse och lära.

Biskopen kan inte anses ha övergett Svenska kyrkans lära. Han är därför allttjämt behörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

Ansvarsnämndens beslut får enligt 14 kap. 8 § kyrkoordningen inte överklagas.

Ulla Wadell
ordförande

Elisabeth Grerot
sekreterare

I avgörandet har deltagit: Ansvarsnämndens ordförande Ulla Wadell, ledamöterna Lars Aldén och Kerstin Bergman samt tjänstgörande ersättaren Åke Skiöld. Enhälligt.

Föredragande: Elisabeth Grerot